

തൃതീയോദ്ധ്യായഃ

കർമ്മയോഗഃ

അർജ്ജുന ഉവാച

1. ജ്യായസീ ചേത് കർമ്മണസ്തേ
 മതാ ബുദ്ധിർജനാർദ്ദി!
 തത് കിം കർമ്മണി ഘോരേ മാം
 നിയോജയസി കേശവ.
2. വ്യാമിശ്രണേവ വാക്യേന
 ബുദ്ധിം മോഹയസീവ മേ
 തദേകം വദ നിശ്ചിത്യ
 യേന ശേയോഘമാപ്നുയാം.

ശ്രീ ഭഗവാനുവാച

3. ലോകേഘ്നമിൻ ദിവിധാ നിഷ്ഠാ
 പുരാപ്രോക്താ മയാനഘ
 ജ്ഞാനയോഗേന സാംഖ്യാനാം
 കർമ്മയോഗേന യോഗിനാം
4. ന കർമ്മണാമനാരംഭാ-
 നൈഷ്കർമ്മ്യം പുരുഷോഘ്നതേ
 ന ച സന്ന്യസനാദേവ
 സിദ്ധിം സമധിഗച്ഛതി
5. നഹി കശ്ചിത് ക്ഷണമപി
 ജാതു തിഷ്ഠത്യകർമ്മകൃത്
 കാര്യതേ ഹ്യവശഃ കർമ്മ
 സർവഃ പ്രകൃതിജൈർഗുണൈഃ
6. കർമ്മേന്ദ്രിയാണി സംയമ്യ
 യ ആസ്തേ മനസാ സ്മരൻ
 ഇന്ദ്രിയാർത്ഥാൻ വിമുഢാത്മാ
 മിഥ്യാചാരഃ സ ഉച്യതേ
7. യസ്തിന്ദ്രിയാണി മനസാ
 നിയമ്യാരഭതേഘ്നജ്ഞാന
 കർമ്മേന്ദ്രിയൈഃ കർമ്മയോഗ-
 മസക്തം സ വിശിഷ്യതേ

8. നിയതം കുരു കർമ്മ ത്വം
കർമ്മ ജ്യായോ ഹ്യകർമ്മണഃ
ശരീരയാത്രാപി ച തേ
ന പ്രസിദ്ധ്യദകർമ്മണഃ
9. യജ്ഞാർത്ഥാത് കർമ്മണോന്യത്രേ
ലോകോഽയം കർമ്മബന്ധനഃ
തദർത്ഥം കർമ്മ കൗന്തേയ
മുക്തസംഗഃ സമാചര
10. സഹായജ്ഞാഃ പ്രജഃ സൃഷ്ട്വാ
പുരോവാച പ്രജാപതിഃ
അനേന പ്രസിവിഷ്യധ-
മേഷവോഽസ്തിഷ്ടകാമധുക്
11. ദേവാൻ ഭാവയതാനേന
തേ ദേവാ ഭാവയന്തു വഃ
പരസ്പരം ഭാവയന്തഃ
ശ്രേയഃ പരമവാപ്സ്യഥ
12. ഇഷ്ടാൻ ഭോഗാൻ ഹിവോ ദേവാ
ദാസ്യന്തേ യജ്ഞഭാവിതാഃ
തൈർദത്താനപ്രദായൈഭ്യോ
യോ ഭുങ്ക്തേ സ്തേന ഏവ സഃ
13. യജ്ഞ ശിഷ്ടാശിനഃ സന്തോ
മുച്യന്തേ സർവകീല്ബിഷൈഃ
ഭുങ്ക്തേ തേ ത്വഘം പാപാ
യേ പചന്ത്യാത്മകാരണാത്.
14. അന്നാദ്ഭവന്തി ഭൂതാനി
പർജ്ജന്യാദന്നസംഭവഃ
യജ്ഞാദ് ഭവന്തി പർജ്ജന്യോ
യജ്ഞഃ കർമ്മസമുദ്ഭവഃ
15. കർമ്മബ്രഹ്മോദ്ഭവം വിദ്ധി
ബ്രഹ്മാക്ഷരസമുദ്ഭവം
തസ്മാത് സർവ്വഗതം ബ്രഹ്മ
നിത്യം യജ്ഞേ പ്രതിഷ്ഠിതം
16. ഏവം പ്രവർത്തിതം ചക്രം
നാനുവർത്തയതീഹ യഃ
അഘായുരിന്ദ്രിയാരാമോ
മോഘം പാർത്ഥ സ ജീവതി.
17. യസ്ത്യാത്മരതിരേവ സ്യാ-
ദാത്മത്യപ്തശ്ച മാനവഃ
ആത്മന്യേവ ച സന്തുഷ്ട-
സ്തസ്യ കാര്യം ന വിദ്യതേ

18. നൈവ തസ്യ കൃതേനാർത്ഥോ
നാകൃതേനേഹ കശ്ചന
ന ചാസ്യ സർവ ഭൂതേഷു
കശ്ചിദർത്ഥവ്യപാശ്രയഃ
19. തസ്മാദസക്തഃ സതതം
കാര്യം കർമ്മ സമാചര
അസക്തോ ഹ്യാചരൻ കർമ്മ
പരമാപ്നോതി പുരുഷഃ
20. കർമ്മണൈവ ഹി സംസിദ്ധി-
മാസ്ഥിതാ ജനകാദയഃ
ലോകസംഗ്രഹമേവാപി
സംപശ്യൻ കർത്തുമർഹസി.
21. യദ്യദാചരതി ശ്രേഷ്ഠം-
സ്തത്തദേവേതരോ ജനഃ
സ യത് പ്രമാണം കൂരുതേ
ലോകസ്തദനുവർത്തതേ.
22. ന മേ പാർത്ഥാസ്തി കർത്തവ്യം
ത്രിഷു ലോകേഷു കിഞ്ചന
നാനാവാപ്തമവാപത്വ്യം
വർത്ത ഏവ ച കർമ്മണി
23. യദി ഹൃഹം ന വർത്തേയം
ജാതു കർമ്മണ്യുതന്ദ്രിതം
മമ വർത്താനുവർത്തന്തേ
മനുഷ്യാഃ പാർത്ഥ സർവ്വശഃ
24. ഉത്സീദേയുരിമേ ലോകാ
ന കൂര്യാം കർമ്മ ചേദഹം
സംകരസ്യ ച കർത്താ സ്യാ-
മുപഹന്യാമിമാഃ പ്രജഃ
25. സക്താഃ കർമ്മണ്യവിദ്വാംസോ
യഥാ കൂർവന്തി ഭാരത
കൂര്യാദിദ്വാംസ്തഥാസക്ത-
ശ്ചികീർഷൂർലോകസംഗ്രഹം
26. ന ബുദ്ധിഭേദം ജനയേ
ദജ്ഞാനാം കർമ്മസംഗിനാം
ജോഷയേത് സർവകർമ്മാണി
വിദ്വാൻ യുക്തഃ സമാചരൻ
27. പ്രകൃതേഃ ക്രിയമാണാനി
ഗുണൈഃ കർമ്മാണി സർവശഃ
അഹംകാരവിമുഢാത്മാ
കർത്താഹമിതി മന്യതേ.

- 28. തത്ത്വ വിത്തു മഹാബാഹോ
 ഗുണകർമ്മ വിഭാഗയോഃ
 ഗുണാഗുണസു വർത്തന്ത
 ഇതി മത്യാ ന സജ്ജതേ.
- 29. പ്രകൃതേർഗുണസംമൂഢാഃ
 സജ്ജന്തേ ഗുണകർമ്മസു
 താനകൃത്സ്നവിദോ മന്ദാൻ
 കൃത്സ്നവിന വിചാലയേത്
- 30. മയി സർവ്വാണി കർമ്മാണി
 സന്ന്യസ്യാദ്ധ്യാത്മചേതസാ
 നിരിശീർ നിർമ്മമോ ഭൂതാ
 യുദ്ധ്യസ്വ വിഗതജരഃ
- 31. യേ മേ മതമിദം നിത്യ-
 മനുതിഷ്ഠന്തി മാനവാഃ
 ശ്രദ്ധാവന്തോഽനസൂയന്തോ
 മുച്യന്തേ തേഽപി കർമ്മഭിഃ
- 32. യേ ത്വേതദഭ്യസൂയന്തേ
 നാനുതിഷ്ഠന്തി മേ മതം
 സർവജ്ഞാനവിമൂഢാംസ്താൻ
 വിദ്ധി നഷ്ടാനചേതസഃ
- 33. സദൃശം ചേഷ്ടതേ സ്വസ്യാഃ
 പ്രകൃതേർജ്ഞാനവാനപി
 പ്രകൃതിം യാന്തി ഭൂതാനി
 നിഗ്രഹഃ കിം കരിഷ്യതി?
- 34. ഇന്ദ്രിയസ്യേന്ദ്രിയസ്യാർത്ഥേ
 രാഗദോഷൗ വ്യവസ്ഥിതൗ
 തയോർന വശമാഗച്ഛേത്
 തൗ ഹ്യസ്യ പരിപന്നിനൗ.
- 35. ശ്രേയാൻ സ്വധർമ്മോ വിഗുണഃ
 പരധർമ്മാത് സ്വനുഷ്ഠിതാത്
 സ്വധർമ്മേ നിധനം ശ്രേയഃ
 പരധർമ്മോ ഭയാവഹഃ

അർജ്ജുന ഉവാച

- 36. അഥ കേന പ്രയുക്തോഽയം
 പാപം ചരതി പുരുഷഃ
 അനിശ്ചിന്നപി വാർഷ്ണേയ
 ബലാദിവ നിയോജിതഃ

ശ്രീ ഭഗവാനുവാച

- 37. കാമ ഏഷ ക്രോധ ഏഷ
ഇജോഗുണസമുദ്ഭവഃ
മഹാശനോ മഹാപാപ്മാ
വിഭ്യുനമിഹ വൈരിണം
- 38. ധുമേനാപ്രിയതേ വഹിർ-
യഥാദർശോ മലേന ച
യഥോല്ബേനാവൃതോ ഗർഭ-
സ്തഥാ തേനേദമാവൃതം.
- 39. ആവൃതം ജ്ഞാനമേതേന
ജ്ഞാനിനോ നിഃശ്വൈരിണാ
കാമരൂപേണ കൗന്തേയ
ദുഷ്പുരേണാനലേന ച.
- 40. ഇന്ദ്രിയാണി മനോ ബുദ്ധി-
രസ്യായിഷ്ഠാനമുച്യതേ
ഏതൈർ വിമോഹയത്യേഷ
ജ്ഞാനമാവൃത്യ ദേഹിനം.
- 41. തസ്മാത് ത്വമിന്ദ്രിയാണ്യാദൗ
നിയമ്യ ഭരതർഷഭ
പാപ്മാം പൃപജിഹി ഹ്യേനം
ജ്ഞാന വിജ്ഞാനനാശനം.
- 42. ഇന്ദ്രിയാണി പരാണ്യാഹു-
രിന്ദ്രിയേഭ്യഃ പരം മനഃ
മനസസ്തു പരാ ബുദ്ധിർ-
യോ ബുദ്ധേഃ പരതസ്തു സഃ
- 43. ഏവം ബുദ്ധേഃ പരം ബുദ്ധ്യാ
സംസ്തദ്യാത്മാനാത്മനാ
ജഹി ശത്രും മഹാബാഹോ
കാമരൂപം ദുരാസദം.

ഇതി ശ്രീമദ്ഭഗവദ്ഗീതാസുപനിഷത്സു,
ബ്രഹ്മവിദ്യായാം, യോഗശാസ്ത്രേ,
ശ്രീ കൃഷ്ണാർജ്ജുന-സംവാദേ,
കർമ്മയോഗോ നാമ
തൃതീയോദ്ധ്യായഃ